

FESTA DE LA SAL

La memòria de la gent de mar

XXVI 1997
2023

PLATJA DE L'ESCALA
15-16-17 SETEMBRE

DIVENDRES 15/09/2023

CASA DEL GAVIÀ

18.30 h | Obertura de l'exposició "FESTA DE LA SAL. LA MEMÒRIA DE LA GENT DE MAR. CAMÍ DE LA UNESCO". (16 i 17 de setembre de 10h a 13h.)

ALFOLÍ DE LA SAL

Inauguració de l'exposició:

LA DANSA DE LA SAL. La llibertat sempre té gust de sal. (Grècia)

19 h | Presentació del llibre núm. 3 de la col·lecció *Els oficis de la Festa de la Sal*: **PALANGRE, TRESMALL, RALL I ALTRES ARTS MENORS**, a càrrec de Josep Bofill, alcalde de l'Escala, Josep Lluís Sureda, Patró Major de la Confraria de Pescadors de l'Escala i Lurdes Boix, directora del Museu de l'Escala. Lliurament de plaques d'homenatge de la Festa de la Sal a Robert Figueras, Manolo Ramírez, Nikolai Vlavianos i Mary Choulieri.

20 h | A LA PLATJA:

CERCABARS. Cercavila de cançons pels bars i tavernes de la Platja amb el COR INDIKA de l'Escala.

Recorregut: Ultramar, Kairos Bistrot, El Canigó, Buffala, Restaurant-bar 1869, Geladeria Zucchero, Cal Galan, El Grop, Anxoves Solés, La Punxa, Cafè del Mar, La Caravel·la, Pastisseria Juhé, Taverna de la Sal, Geladeria La Jijonenca, Set de Tapes, B-Kini, Llop de Mar, EO i Medusa.

QUAN JO EN TENIA 4 ANYS

Quan jo en tenia quatre anys el pare em duia a la barca i em deia quan siguis gran no et fiïs mai de la calma.

Bufa mestral, bufa ben fort, hissem la vela i anem a port!

Mentre 'navem navegant el pare mai no en callava mira lo que estem passant que ho passaràs mes vegades.

Bufa mestral, bufa ben fort, hissem la vela i anem a port!

Quan arribarem a port allà hi trobarem la mare, ella n'estava plorant sense saber on paràvem.

Bufa mestral, bufa ben fort maretà meva, ja som a port!

Versió escalenca de la cançó *La calma de la mar* de N. Guanybens, que tothom canta quan arriben les barques amb les veles il·luminades.

DANSES ANCESTRALS DE L'ESCALA

BALL DE NYACRES
BALL DE PESCADORS.

Originari de la badia de Roses, es ballava al voltant de la barca per celebrar la bona pesca i s'utilitzaven petxines, anomenades, nyacres, a manera de castanyoles.

BALL DE LA FARANDOLA

La Farandola és un ball d'origen medieval de la Provença (França) que es balla a l'Escala per Carnaval des de fa segles. El ballen un nombre il·limitat de dansaires agafats de la mà recreant el moviment d'una serp.

BALL DEL DRAC

BALL DE PESCADORS.

El folklorista Joan Amades diu que és originari de l'Escala. El ballaven de nit descalços a la platja per a propiciar una bona pesca. Els dansaires prenen la forma d'un gran drac que treu foc per la boca. El capdancer ha de cremar la cua de l'últim ballador. El moment més màgic és l'apagada del foc amb l'immersió dels dansaires com a ofrena a la mar.

DISSABTE 16/09/2023

A LA PLATJA

11 a 13 h | 25a TROBADA DE BARQUES DE VELA LLATINA

A LA PUNTA - CONCERTS:

10 h | OREIG DE MAR

11 h | LA VELLA LOLA

12 h | XIX TROBADA DE CANÇONS VORA MAR amb la participació de cantadors espontanis. Obert a totes les veus!

14 h a 15 h | Cantada de vermut pels bars i tavernes de la Platja amb OREIG DE MAR I LA VELLA LOLA

MUSEUS

10 a 13 h | PORTES OBERTES ALS MUSEUS

[Museu de l'Anxova i de la Sal i Alfolí de la Sal – Museu de l'Escala]

11 a 13 h | CASA DE PESCADORS CAN CINTO XUÀ

[Visites guiades a la Casa de Pescadors Can Cinto Xuà. C/ la Torre, 35]

11 a 13 h | A LA PLATJA I A LA RIBA

11 a 12 h | TALLER DE DANSES ANCESTRALS DE L'ESCALA

(al costat de l'arbre).

11 a 13 h | TALLERS FAMILIARS: Barquetes de suro, nusos mariners, cançó tradicional: "Quan jo en tenia quatre anys" (a la Riba).

11 a 13 h | APRÈN UN OFICI DE LA FESTA DE LA SAL! TALLERS DE

TRADICIÓ LOCAL: remendar xarxes, salaó de peix, puntaires, nanses (a la Platja). (Reserva prèvia).

A L'ALFOLÍ DE LA SAL – MUSEU DE L'ESCALA

11 h | Presentació del país i grup convidat a la Festa de la Sal: DJEBEL SEMMAMA, cants i música de Tunísia, a càrrec de Josep Bofill, alcalde de l'Escala, amb la presència de l'ambaixadora de Tunísia a Espanya, Fatma Omrani Chargui, Javier Puig Saura, ambaixador d'Espanya a Tunísia i Senén Florensa, president de l'Institut Europeu de la Mediterrània.

Presentació del llibre i projecció del vídeo: **DJEBEL SEMMAMA, LA FESTA DELS PASTORS DE TUNÍSIA**, núm.3 de la col·lecció: "Cultura, música i danses del món" amb Adnen Helali i Lurdes Boix.

TAVERNES

11 h | PLATS MARINERS A LA TAVERNA DE LA PLATJA: Tastets de pa amb tomata amb anxoves i sardines a la brasa.

12 h | CUINA MARINERA A LA TAVERNA DE LA RIBA: Tastets de sépia amb pèsols, sépia amb mandonguilles, sardines escabetàxades, popet amb salsa, fideuà ...

A LA PLATJA

17 h | MOSTRA D'OFICIS MARINERS amb cançons de Tres de Ronda. ARRIBADA DELS VAIXELLS DE LA SAL:

RAFAEL, barca de mitjana de 1915 i MEDON PLEIONE (protectora de la navegació a la vela), rèplica de vaixell de càrrega i de pesca d'esponges del mar Egeu, del segle XII, de fusta i nou veles, que navegarà expressament, des de Tossalònica (Grècia) fins a l'Escala.

18 h | ACCÉS LLIURE AL RECINTE DE LA PLATJA PER VEURE DE PROP ELS OFICIS A LA PUNTA

19 h | OFRENA DE SAL de Tunísia

[Intercanvi de danses: DJBEL SEMMAMA, cants i música de Tunísia, BALL DE LA MAINADA I GRUP DE DANSES LA FARANDOLA (del CER l'Escala), amb acompanyament musical de TRES DE RONDA]

20:15 h | DANSES ANCESTRALS DE L'ESCALA

[Ball de Nyacres, la Farandola i l'espectacular ball del Drac a la platja]

21 h | ARRIBADA DE LES BARQUES AMB LES VELES IL·LUMINADES amb acompanyament de la cançó "Quan jo en tenia quatre anys" amb TRES DE RONDA i COR INDIKA

A LA RIBA NOVA

22:30 h | Concert i ball amb COI MONTGRONS.

DIUMENGE 17/09/2023

10 A 12 h | PORTES OBERTES A LA BARRACA DE PESCADORS DE LA CREU

11 a 13 h | VISITA GUIADA: RUTA VÍCTOR CATALÀ. PVP: 5€ (inscripcions.lescala.cat).

* La Festa de la Sal se suma a la campanya contra els plàstics d'un sol ús i només es servirà material biodegradable i compostable. Som respectuosos amb la Natura!

HISTÒRIA I MEMÒRIA

Fins a principi del segle XX, a l'antic port de l'Escala ancoraven grans vaixells de vela carregats de sal de les salines dels Alfacs, al delta de l'Ebre, Eivissa i Torrevella (Alacant). Les barques dels pescadors transportaven la sal des dels vaixells fins a la platja i d'allà es portava a l'Alfolí (antic magatzem reial de la sal), des d'on es distribuïa a les fàbriques de salaó d'anxova i sardina i als pobles de l'interior. Més de cent llaguts de sardinals a la vela omplien la platja. Quan tornaven de pescar, tothom ajudava a desmallar el peix de les xarxes i a portar-lo a les fàbriques de salaó, on les dones el preparaven per a la seva conservació en sal. La Festa de la Sal va néixer l'any 1997 per a commemorar el III centenari de l'Alfolí de la Sal i és una rememoració històrica dels orígens de l'antic port de l'Escala, escenificada per la mateixa gent del poble. L'any 2015 la Generalitat de Catalunya va declarar la Festa de la Sal Patrimoni Festiu de Catalunya i el 2023 va aprovar la sol·licitud de la candidatura a la UNESCO.

HISTORIA Y MEMORIA

Hasta principios del siglo XX, en el antiguo puerto de l'Escala fondeaban grandes barcos de vela cargados de sal de las salinas de los Alfacs, en el delta del río Ebro, Ibiza y Torrevieja (Alicante). Las barcas de los pescadores transportaban la sal desde los barcos hasta la playa y de allí al Alfolí (antiguo almacén real de la sal), desde donde se distribuía a las fábricas de salazón de anchoa y sardina y a los pueblos del interior. Más de cien barcas de sardinales de vela latina llenaban la playa. Al regresar de pescar, todo el mundo ayudaba a desenmallar el pescado de las redes y a llevarlo a las fábricas de salazón, donde las mujeres lo preparaban para su conservación en sal. La Fiesta de la Sal nació el año 1997 con la finalidad de conmemorar el III centenario del Alfolí de la Sal y es una rememoración histórica de los orígenes del antiguo puerto de l'Escala, escenificada por la misma gente del pueblo. El año 2015 la Generalitat de Catalunya declaró la Festa de la Sal "Patrimoni Festiu de Catalunya" y en 2023 aprobó la sol·licitud de la candidatura a la UNESCO.

HISTOIRE ET MÉMOIRE

Jusqu'au début du XXe siècle, de grands voiliers chargés de sel des marais salants des Alfacs, dans l'embouchure du fleuve Ebre, d'Eivissa et de Torrevella (Alacant); arrivaient au vieux port de l'Escala. Les bateaux des pêcheurs transportaient le sel des bateaux à la plage, d'où il était porté à l'Alfolí (ancien entrepôt royal du sel), pour la distribution aux usines de salaison d'anchois et de sardines et aux villages de l'intérieur du pays. Plus de cent barques de sardiniens remplissaient la plage. Lorsque les pêcheurs revenaient de la pêche, tout le monde aidait à retirer le poisson des filets et à l'emmenar aux usines de salaison, où les femmes le préparaient pour sa conservation en sel. La Fête du Sel est née en 1997 pour commémorer le troisième centenaire de l'Alfolí du Sel, et c'est une remémoration historique des origines du vieux port de l'Escala, mis en scène par les mêmes villageois. En 2015, le Gouvernement de Catalunya (Gouvernement de Catalogne) a déclaré la 'Festa de la Sal' Patrimoine Festive de la Catalogne et en 2023, il a approuvé la demande de candidature à l'UNESCO.

HISTORY AND MEMORY

Until the beginning of the 20th century, large cabotage ships loaded with salt from the Alfacs salt flats, in Ebre Delta, from Eivissa, and from Torrevella, in Alacant; anchored at the old harbor in l'Escala. Local fishing boats ferried the salt cargo onto the beach, which was then carried it to the Alfolí (the former royal salt warehouse). From where salt would be distributed to local fish factories for salting anchovies and sardines and to inland villages. More than a hundred fishing boats with lateen sails would fill the beach. As soon as the fishermen returned from fishing, everyone helped remove the fish from the nets and take the catch to the salting factories, where women prepared the fish for its preservation in salt. The Salt Festival was first held in 1997, to commemorate Alfolí's 3rd century. It is a historical recreation of l'Escala's old harbour origins, performed by the locals. The Generalitat (Catalonia's Government) declared the Salt Festival as Catalan Festive Heritage in 2015 and in 2023 it approved the request for candidacy to UNESCO.

GRUP CONVIDAT: DJEBEL SEMMAMA (TUNÍSIA)

El grup de música tradicional de Tunísia DJEBEL SEMMAMA, pren el nom de la muntanya (djebel) de Semmama, a la regió de Kasserine, al nord-oest de Tunísia, en una zona deprimida frontera amb Algèria, afectada per l'amenaça terrorista, que els últims anys ha viscut la despoblació i l'abandó de l'agricultura i ramaderia ancestral d'ovelles i cabres, per manca de recursos. La música tradicional, interpretada amb flautes i tambors, s'impregna de la cultura dels pastors. El cant és profund i espiritual i les cançons parlen de la vida quotidiana, la natura, l'amor, els precis i les lloances a Déu. La melodia s'interpreta amb flautes, al ritme de tambors, morters metàl·lics, mans i fins i tot picant pedres. El CENTRE CULTURAL DJEBEL SEMMAMA, va ser creat l'any 2013 pel mestre i activista cultural Adnen Helali, amb l'ajuda de la Fundació Rambourg de Tunísia, per preservar i posar en valor el ric patrimoni natural i cultural de la muntanya de Semmama, en risc de desaparèixer. Aquest centre recupera la memòria oral, organitza tallers de música, artesanía i cuina local, conferències, concerts i és un espai on els joves poden expressar la seva creativitat cultural.

LA FESTA DE LA SAL SOLIDÀRIA

La Festa de la Sal col·labora amb entitats sense ànim de lucre. Cada any, a l'arribada de les barques amb les veles il·luminades, tothom encén les candeles que es poden recollir durant tot el dia a la paradeta del Museu, a la Riba. Podeu donar la voluntat per cada candela. Enguany la recaptació es destinarà al Centre Cultural Djebel Semmama, per contribuir a la seva tasca en favor de la Pau i la Cultura.

FESTA DE LA SAL XXVI 1997 2023
PLATJA DE L'ESCALA
15-16-17 SETEMBRE

INFORMACIÓ:
Alfolí de la Sal - Museu de l'Escala
C/ Alfolí, 6
+34 972 05 98 23

Museu de l'Anxova i de la Sal
Av. Francesc Macià, 1
+34 972 77 68 15
museu@lescala.cat
www.museudelescala.cat

Turisme
Plaça de les Escoles, 1
+34 972 77 06 03
www.visitlescala.com

Polícia
+34 972 77 48 18

organitza: Ajuntament de l'Escala, ALFOLÍ DE LA SAL, Museu de l'Anxova i de la Sal, CENTRE D'ESTUDIS ESCALENCES

patrocina: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Diputació de Girona

col·labora: mmb, VELA LLATINA L'ESCALA, Ports de la Generalitat, CPE, Confirmita de Pescadors de l'Escala, ANAM, Confirmita de Pescadors de l'Escala, Riba l'Escala

organitza: Ajuntament de l'Escala, ALFOLÍ DE LA SAL, Museu de l'Anxova i de la Sal, CENTRE D'ESTUDIS ESCALENCES

patrocina: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Diputació de Girona

col·labora: mmb, VELA LLATINA L'ESCALA, Ports de la Generalitat, CPE, Confirmita de Pescadors de l'Escala, ANAM, Confirmita de Pescadors de l'Escala, Riba l'Escala